

ULOGA GLAZBE I GLAZBENE INTELIGENCIJE U ŠKOLI U KONTEKSTU TEORIJE VIŠESTRUKIH INTELIGENCIJA

Davor Brđanović
Glazbena škola u Varaždinu
Hrvatska

Pregledni rad /
Review Paper
UDK 37.037:78

Sažetak

Teorija višestrukih inteligencija Howarda Gardnera upućuje na važnost ranog određivanja intelektualnog profila učenika jer se pravovremenim prepoznavanjem različitosti i pronalaženjem specifičnih sposobnosti svakog pojedinca omogućava razvoj jedne ili više njegovih inteligencija do zadovoljavajuće razine kompetentnosti. Gardner na inteligenciju gleda kao na potencijal. Postizanje dobrih rezultata na područjima u kojima je netko barem donekle talentiran povećava motivaciju, razvija samopouzdanje te stvara pretpostavke za razvoj ostalih intelektualnih potencijala.

U članku se raspravlja o pitanjima i razumijevanju uloge glazbe u suvremenom obrazovanju, potrebi novog promišljanja nastave glazbe i glazbene izobrazbe učitelja s ciljem poticanja snažnijeg povezivanja glazbenih i ostalih sadržaja u osnovnoj školi u kontekstu Gardnerove teorije višestrukih inteligencija i iskustava iz prakse.

Ako se prihvate nalazi o ranom postojanju glazbene sposobnosti te o ranom razvoju postojećih glazbenih potencijala – glazbene inteligencije, a time i utjecaju glazbe na dječji razvoj od najranijih faza, tada treba prepoznati mogućnosti koje postoje u pristupu djeci putem glazbe.

Glazba se ne poučava samo radi uživanja u glazbenim djelima. Svatko je na neki način glazbeno inteligentan te se u različite glazbene projekte mogu uključiti svi učenici. Takvi projekti sadrže neiscrpne mogućnosti da se djeci lako i kvalitetno prenose sadržaji s drugih područja, mogućnosti koje će, za razliku od uobičajenih i standardnih, privući dječju pažnju i pomoći im u otkrivanju i realiziranju njihovih potencijala. Gledano u tom svjetlu glazba i glazbena inteligencija imaju u školi važnu obrazovnu ulogu.

Ključne riječi: glazba, nastava glazbe, glazbena inteligencija, višestruke inteligencije, škola

Uvod

Inteligencija i njezina uloga u svakodnevnom životu predmet su proučavanja i tema mnogobrojnih rasprava, kako kroz povijest, tako i danas. Istražujući ljudsku inteligenciju, još su starogrčki filozofi težili proniknuti njezinu prirodu. Sokrat, Platon i Aristotel, kao najpoznatiji među njima, proučavali su intelektualne razlike ljudi, povezanost uma i tijela, promatrali ulogu osjeta u inteligenciji te ispitivali pretpostavke o naslijeđenom i urođenom znanju. Usavršavajući metode pronalaženja odgovora na svoja pitanja, tražeći univerzalne zakone kojima mogu objasniti pojedinačne slučajeve, postavili su opći temelj znanstvenog pristupa u istraživanju (Gardner, H., Kornhaber, M. L. i Wake, W. K., 1999).

Razvojem eksperimentalne psihologije u drugoj polovici 19. stoljeća razvijaju se i nove metode i postupci istraživanja inteligencije. Francis Galton u metodologiju istraživanja inteligencije, kod mjerenja i prikazivanja rezultata, uvodi matematiku, odnosno statistiku, a Alfred Binet razvija prve testove inteligencije za širu primjenu. Oni time snažno utječu na kasnije istraživače (Gardner, H. i sur., 1999), čime započinje razdoblje testiranja inteligencije, pristupa koji u proučavanju i definiranju inteligencije tijekom 20. stoljeća ima prevladavajući utjecaj. Testovi inteligencije i danas su u širokoj primjeni, premda je postalo jasno da njihova prognostička vrijednost, koja je za uspjeh u školi relativno dobra, nije tako dobra izvan školskog okruženja (Gardner, H., 2010). Ipak velik broj znanstvenika u određivanju inteligencije presudnu važnost i dalje pridaje verbalnim i problemskim, tzv. akademskim sposobnostima dok ju drugi sve više povezuju s praktičnom snalažljivošću, osobnošću i motiviranošću za učenjem, odnosno sa socijalnim interakcijama i kulturalnim posebnostima (Gardner, H. i sur., 1999). Osim toga kod europskih psihologa, pod utjecajem Charlesa Spearmana, prevladava stav o postojanju jednog, glavnog faktora opće inteligencije dok američki, primjerice Luis L. Thurstone i Joy P. Guilford, većinom smatraju da inteligenciju čini više odijeljenih jednakovrijednih sposobnosti koje su u međusobnoj interakciji (Matešić, K., 1984). Istovremeno, postojanje hijerarhijskog odnosa među različitim inteligencijama zastupaju znanstvenici poput Raymonda Catella i Philipa Vernona (Gardner, H., 2010).

Shodno tom ne postoji ni općeprihvaćena definicija inteligencije, pa tako defini-cije kako je inteligencija:

- ono što se testira testom inteligencije (Boring, E., 1923, prema Sternberg, R., 2000)

- sposobnost apstraktnog mišljenja (Terman, L., 1921, prema Gardner, H. i sur., 1999)
- svrhovita prilagodba i oblikovanje okoline bitne za život (Sternberg, R., 1988, prema Gardner, H. i sur., 1999) ili primjerice
- sposobnost snalaženja u situacijama te učenja, rješavanja problema i logičkog razmišljanja (Bratko, D., 2008)

čine samo mali dio od postojećih. Razlog navedenom moguće je potražiti u činjenici da je ljudska inteligencija iznimno raznovrsna, vrlo dinamična i potpuno osobita u svakom pojedincu. Stoga bi možda u pokušaju njezina određenja, umjesto pitanja koliko je netko inteligentan, bolje pitanje bilo kako je netko inteligentan (Robinson, K. i Aronica, L., 2011).

Teorija višestrukih inteligencija Howarda Gardnera

Teoriju o postojanju više različitih, relativno samostalnih čovjekovih intelektualnih sposobnosti – inteligencija iznosi američki psiholog Howard Gardner u knjizi *Okviri uma: teorija višestrukih inteligencija (Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences)* objavljenoj 1983. godine, definirajući inteligenciju kao:

- sposobnost rješavanja problema ili oblikovanja proizvoda koji su važni u određenom kulturnom okruženju ili zajednici (2010, 12).

Za razliku od gledanja na inteligenciju kao na jedinstvenu opću sposobnost Gardner smatra kako ona obuhvaća široki skup različitih sposobnosti koje nije moguće izmjeriti standardiziranim jezičnim instrumentima – testovima, već se samo mogu vrednovati zadaci čije izvršenje inteligencija omogućava. U određenju pojma inteligencije Gardner (2010) uzima u obzir i razvojne i biološke aspekte, kao i kulturnu različitost u spoznajnim sposobnostima i potrebama.

Tako Gardner navodi osam kriterija koje je potrebno ispuniti kako bi neka sposobnost ili grupa sposobnosti bila definirana kao inteligencija:

1. mogućnost izoliranja te sposobnosti u slučaju povrede mozga – djelomična oštećenja mozga uzrokuju poremećaje nekih sposobnosti dok druge ostaju neizmijenjene
2. postojanje te sposobnosti i njena izrazita razvijenost u posebnim dijelovima populacije – kod „čuda od djeteta“ i drugih izuzetnih pojedinaca ili kod pojedinaca kao što su autisti ili savanti

3. postojanje osnovnog postupka ili niza postupaka „obrade“ specifičnih vrsta ulaznih podataka – primjerice osjetljivost na odnose visina tonova ili na ri-tmičke odnose kod glazbene inteligencije
4. samostalan razvojni put i postojanje jasnih razina stručnog postignuća od početne do majstorske
5. jasan povijesno-evolucijski tijek i evolucijska vjerodostojnost
6. potvrda postojanja sposobnosti od strane eksperimentalne psihologije
7. potvrda sposobnosti temeljem psihometrijskih nalaza (utvrđene korelacije koje govore o nezavisnosti sposobnosti)
8. osjetljivost na simbolički sustav kodiranja – potvrda da se informacije iz pod-ručja kodiraju putem simboličkog sistema (jezik, slikanje, notni sustav, geste, izraz lica...) (Armstrong, T., 2006; Gardner, H., 2010).

Prema tim kriterijima Gardner prvotno razlikuje sedam inteligencija smatrajući vjerojatnim da taj broj nije konačan, a to i potvrđuje u kasnijim radovima gdje dodaje još dvije pa danas njegova teorija sadrži devet inteligencija (Radoš, K., 2010). To su:

1. jezična (lingvistička) inteligencija – sposobnost verbalnog izražavanja, razumijevanje jezika te osjetljivost na njegovu strukturu i značenje
2. glazbena inteligencija – razumijevanje te sposobnost organizacije i oblikovanja zvukovnih podataka, odnosno opažanja, razlikovanja, prenošenja i izražavanja glazbenih oblika
3. prostorna (spacijalna) inteligencija – snalaženje u prostoru, percepcija odnosa oblika i prostora, sposobnost vizualne imaginacije
4. tjelesno-kinestetička inteligencija – sposobnost kontrole tijela i pokreta
5. logičko-matematička inteligencija – sposobnost baratanja logičkim i brojčanim odnosima te donošenje zaključaka na apstraktnom nivou
6. intrapersonalna (osobna) inteligencija – razumijevanje samog sebe te donošenje kvalitetnih odluka o svom sadašnjem i budućem životu
7. interpersonalna inteligencija – sposobnost kvalitetnog suživota s okolinom
8. prirodnjačka inteligencija – razumijevanje i osjetljivost na prirodu i druga živa bića
9. duhovno-egzistencijalistička inteligencija – sposobnost bavljenja temeljnim životnim pitanjima (postanak, život, smrt, sudbina čovječanstva...) (Gardner, H., 2010; Radoš, K., 2010).

Premda je radom na Teoriji višestrukih inteligencija Gardner (2010, 11) prvenstveno imao na umu doprinos razvojnoj psihologiji, ona ima snažne implikacije i na pedagoški pristup u školi. Od teorije koja se u početku uglavnom koristila na području obrazovanja darovitih izrasla je u model prihvaćen u raznim školama u Americi i izvan nje (Armstrong, T., 2006). Prva škola temeljena na primjeni Teo-rije višestrukih inteligencija u školskoj praksi, Key School, osnovana je u SAD-u, u Indianapolisu, 1987. godine (Miller Bolaños, P., 1996).

Teorija višestrukih inteligencija u pedagošku praksu unosi ideju ranog određanja intelektualnog profila pojedinca. Gardner smatra da se intelektualni profil može utvrditi već kod vrlo malog djeteta na način prilagođen njegovoj dobi. Dobivene spoznaje omogućavaju zatim izbor odgovarajućeg, za dijete najboljeg, puta razvoja. Cilj takvog pristupa ogleda se u postizanju dobrih rezultata kod svakog pojedinca na područjima u kojima je nadaren, čime se potiče napredak i drugih njegovih intelektualnih potencijala. Mnogo je načina kako biti inteligentan unutar neke kategorije pa je kod većine ljudi moguće razviti jednu ili više inteligencija do zadovoljavajuće razine kompetentnosti. Kako su zastupljenost i međudodnos inteligencija kod svakog različiti, važno je, imajući u vidu tu različitost, njoj prilagoditi način obrazovanja (Gardner, H., 2010).

Glazbena inteligencija

Od svih čovjekovih potencijala glazbene se sposobnosti razvijaju među prvima. Već i dvomjesečne bebe sposobne su oponašati visinu, jakost i melodijski obris pjesama koje čuju od majke, a s četiri mjeseca starosti mogu oponašati i ritmičku konstrukciju tih pjesama, čime u toj dobi pokazuju bolje glazbene nego govorne predispozicije (Gardner, H., 2010).

Na glazbenu inteligenciju u užem se smislu može gledati kao na sposobnost ovlađavanja osnovnim sastavnicama glazbe – melodijom i ritmom dok u širem smislu ona obuhvaća sposobnost snažnijeg razvoja različitih vidova glazbenog potencijala. Zbog brojnih inačica i razina glazbene „spretnosti“ Gardner (2010) smatra da čovjekov živčani sustav sadrži velik broj mehanizama za realizaciju glazbenih sposobnosti te oni omogućavaju korištenje različitih medija – prenositelja, pomoću kojih je moguće upoznati glazbu i baviti se njome. Osim toga glazbu svatko doživljava na svoj način pa „...različite metode obrade glazbe u mozgu odražavaju bogatstvo načina koje su ljudi našli za stvaranje i razumijevanje glazbe“ (Gardner, H., 2010, 155).

Jeanne Bamberger smatra kako se glazbena inteligencija u praksi realizira putem „znati kako“ – intuitivno, figuralno te putem „znati da“ – formalno, kroz pravila, na jezični ili matematički način (Gardner, H., 2010, 146). Dinamičnu vezu s drugim inteligencijama, što je prema Gardnerovu modelu karakteristika funkcioniranja inteligencija, glazbena inteligencija – osim s već navedenom jezičnom (riječ kao oruđe izraza značenja i emocija u glazbi) i logičko-matematičkom (razumijevanje formalno-strukturnih odnosa u glazbi) – ostvaruje i s tjelesno-kine-stetičkom (pokret), prostornom (vizualna imaginacija), intrapersonalnom (osobni doživljaj glazbe) i interpersonalnom (komunikacija glazbom) inteligencijom (Gardner, H., 2010). Zato se osmišljenim korištenjem, na poučan i djeci zanimljiv način, glazbenim aktivnostima mogu ostvariti prijenosi i razmjene između glazbene i ostalih inteligencija. Drugim riječima, upotrebom glazbenih moguće je poučavati druge sadržaje ako ih se kvalitetno poveže s glazbom.

Višestruke inteligencije i glazba u školi

Današnja škola odražavajući potrošački karakter društva i sama pomalo sličiti trgovini s mnogo prodavaonica u kojima robu predstavlja znanje koje nudi. U svakoj od tih „trgovina znanja“ dozvoljeno je zadržati se neko određeno vrijeme, a točno se zna i koje je znanje najvrednije, koje vrijedi manje, a koje je „na rasprodaji“. U takvoj školi dominira paradigma testiranja koja guši kreativnost te usmjerava učenike traženju samo jednog „točnog“ rješenja ili odgovora. Suprotno tome škola bi u prvom planu trebala imati osobu, a ne test. Obrazovanje jednakih mogućnosti, za razliku od obrazovanja koje svima omogućava rješavanje testova, jest obrazovanje koje poštuje individualne razlike te svim učenicima dopušta razvoj njihovih potencijala na područjima u kojima su daroviti i koja ih zanimaju.

U tom smjeru Teorija višestrukih inteligencija potiče odmak od standardnog načina poučavanja u razredu, načina u kojem prevladavaju govor i predavanje nastavnika, rješavanje pismenih zadataka, testovi i ispitivanja te ona čini meta-model organiziranja i sintetiziranja različitih odgojno-obrazovnih inovacija koje teže razvoju što većeg broja učenikovih inteligencija (Armstrong, T., 2006). Često izmjenjivanje načina prezentacije, prikazivanje filmova, omogućavanje praktičnih iskustava, slobodno kretanje po učionici, poticanje rada učenika u paru ili grupama, ali i poticanje samostalnog rada, situacijsko poučavanje, poučavanje u prirodi čine nastavu raznolikom i zanimljivom. Pri tome treba imati u vidu da metoda koja kod nekih učenika funkcionira odlično kod drugih ne mora polučiti

iste rezultate. Individualan pristup tu potiče prilagodbu i pomaže učenicima u traženju njima najprihvatljivijeg oblika izražavanja (Armstrong, T., 2006).

Osim u školi nastava se može održavati i u izvanškolskim institucijama, primjerice muzejima ili, principom naučničkog modela, u različitim radionicama (Armstrong, T., 2006), a mogu se koristiti i umjetnički ateljei ili znanstveni laboratoriji (Eisner, E., 2004). U njima se, u ozračju praktičnog i interdisciplinarnog ambijenta, potiče učenje temeljeno na realnom kontekstu i neformalnoj atmosferi te se radom, istraživanjem i igrom dobiva uvid u nove materijale, situacije, znanja i vještine. Pod mentorstvom osoba koje su stručnjaci u svojim područjima, primjerice u umjetnosti, obrtu ili sportu, učenici stječu iskustvo te zatim zajedno s mentorom prate i procjenjuju svoj napredak (Armstrong, T., 2006).

Glazba i glazbena inteligencija mogu se u kontekstu Teorije promatrati kao zasebne ili se mogu kombinirati s drugim sadržajima i inteligencijama. Glazbeni sadržaji prilagodljivi su učenicima svih uzrasta te ih je, kao što je već rečeno, na različite načine moguće povezati s nastavom drugih područja. Tu dakle treba razlikovati glazbeno obrazovanje od obrazovanja glazbom (Đorđević, B., 2008).

Osnovne zadaće glazbene nastave jesu stjecanje i razvoj estetskog senzibiliteta učenika te osiguravanje stimulativnog glazbenog ozračja koje omogućava pozitivnan doživljaj kao reakciju na vrijednosti glazbene umjetnosti (Đorđević, B., 2008).

Pored toga što je „muzika bliska mladima, pa ih zato o muzici treba i poučavati“ (Aristotel, 1992, 263) slušanje glazbe i na nastavi neglazbenih predmeta trebalo bi postati uobičajena aktivnost u školi. Tome u prilog, primjerice, idu i rezultati istraživanja koje je na uzorku od 275 učenika nižih razreda osnovnih škola pokazalo da većina učenika (87,6% ispitanika) želi, osim na satu glazbene kulture, slušati glazbu i na satovima ostalih predmeta te da glazbe u razrednoj nastavi ima manje nego što bi oni to htjeli (Đorđević, B., 2011). O važnoj ulozi glazbe u poboljšanju pamćenja i koncentracije te o glazbi kao strategiji za razvoj kreativnosti govori i Don Campbell (2005). On smatra kako bavljenje glazbom u ranoj dobi pomaže izgradnji živčanih veza koje zatim, osim boljeg pamćenja, omogućavaju snažniji razvoj jezičnih i prostornih sposobnosti. Jasna Šulentić Begić i Božica Špoljarić (2011) navode pak tri razloga za uvođenje glazbe u neglazbene predmete u nižim razredima:

- predmetni model nije primjeren učenicima primarnog obrazovanja
- pomoću glazbe razvijaju se i intelektualne i motoričke sposobnosti
- korištenje glazbe doprinosi zanimljivosti i raznovrsnosti nastave.

Thomas Armstrong (2006, 79-80) kao nastavne strategije za integriranje glazbe u temeljni kurikulum osnovnih škola po modelu višestrukih inteligencija predlaže:

- izvođenje ritmova na različite načine, izvođenje rap pjesama i drugih pjesama i napjeva, sve uz govorenje tekstova koje je potrebno zapamtiti
- korištenje glazbenih snimki koje ilustriraju, predstavljaju i naglašavaju aktualni nastavni sadržaj
- korištenje snimljenih glazbenih fraza, pjesama ili glazbenih ulomaka koji na zanimljiv način sažimaju temeljnu ideju ili glavnu poruku nastavnog sata
- korištenje glazbe koja stvara određenu atmosferu kao uvod u nastavni sadržaj.

Od jednostavnog slušanja glazbe za vrijeme nastave do snažnijeg integriranja glazbe u neglazbene predmete – korelacije u nastavi glazba, kao uostalom i druge umjetnosti, može biti osnova različitih projekata. Armstrong (2008) smatra da se poučavanjem temeljenom na projektima, integriranom nastavom prema po-jedinim temama, interdisciplinarnim proučavanjima i simulacijama u razredu u škole unose elementi stvarnog svijeta, te tako na primjeren način odgovara potrebama dječjeg razvoja.

U traženju odgovora na pedagoške izazove 21. stoljeća u Sjevernoj je Karolini (SAD) 1995. godine pokrenut program A+ škola (NCDCCR, 2014). Potaknut spoznajama proizašlim iz Gardnerove teorije inteligencija i željom reformiranja tradicionalnog obrazovnog sustava projekt u školu uvodi umjetnost kao metodu i kao sredstvo poučavanja. Glazba, drama, ples, likovna umjetnost i stvaralačko pisanje postaju kontekst za sve predmete i aktivnosti. Putem kreativne nastave predmetnim sadržajima daje se novi smisao u nastojanju dopiranja do djece do koje se ne može doprijeti na standardan način. Program obrazovanja A+ zasniva se na:

- integraciji umjetnosti u nastavu – povezivanjem umjetničkih i neumjetničkih sadržaja u cilju kreiranja praktičnih, iskustvenih, povezanih i smislenih načina učenja
- obrazovanju putem umjetnosti – razvijanjem razumijevanja i poznavanja elemenata, principa, povijesti, postupaka i rada u svim umjetničkim formama
- izloženosti umjetnosti – omogućavanjem učenicima i nastavnicima stjecanje iskustva u umjetničkom radu, izvedbi i profesiji, u školi i zajednici.

Cilj A+ škola nikako nije usmjeriti sve učenike profesionalnom bavljenju umjetnošću, već su škole rezultat spoznaje potrebe novog načina komuniciranja

učitelja, nastavnog sadržaja i učenika u školi. Umjetnost na površinu izvlači svjesno i nesvjesno, razvija kreativnost, samopouzdanje, efikasnost, sposobnost donošenja odluka, dozvoljava greške i istovremeno dopušta djeci kretanje, igru, učenje i znatiželju pa učenici s vremenom percipiraju A+ školu kao mjesto kamo rado dolaze i gdje svaki dan, na drugi način, nauče nešto novo, nešto što će im biti potrebno za život (UCO, 2013).

Zaključak

Stalni porast ukupnog ljudskog znanja te dinamične tehnološke i gospodarske promjene traže od škole 21. stoljeća nova rješenja u odgovoru na pitanje kako obrazovati i što poučavati u nepredvidivom okruženju gdje kompetencije potrebne danas sutra mogu postati beskorisne, te kako svakodnevnu nastavnu rutinu zamijeniti uzbudljivom kreativnošću primjerenom što većem broju učenika? Nudeći moguće odgovore, Teorija višestrukih inteligencija predstavlja model razvoja intelektualnih ljudskih sposobnosti, a istovremeno i filozofski pristup jednakih mogućnosti, odnosno dostupnih mogućnosti za sve, sukladno njihovim sposobnostima. Odmakom od standardiziranja i usmjeravanjem prema individualiziranju škola budućnosti trebala bi razvijati sve sposobnosti, a ne samo neke (Robinson, K. i Aronica, L., 2011). Glavni cilj takve škole postat će osposobljavanje za kritičko razmišljanje i razumijevanje (Gardner, H. i sur., 1999), pri čem je pluralizam nastavnih ideja i strategija način kako ga ostvariti (Posavec, M., 2010). Preoblikovano učenje i poučavanje i od učitelja će tražiti novi pristup pa je zato važno promijeniti i tome prilagoditi i njihovo obrazovanje (Gardner, H. i sur., 1999).

U promišljanju uloge glazbe u općeobrazovnoj školi u kontekstu spoznaja i iskuštava Teorije višestrukih inteligencija glazbeno obrazovanje i obrazovanje glazbom bez sumnje trebaju imati važno mjesto. Svatko je na neki način glazbeno inteligentan te se u različite glazbene projekte mogu uključiti svi učenici, a na pedagozima je da nastoje doprijeti do svakog djeteta te da propitkuju različite načine kako to postići (Gardner, H., 1997).

U hrvatskim je osnovnim školama za nastavu glazbe predviđen jedan školski sat tjedno, a bavljenje glazbom sudjelovanjem u školskom orkestru ili zboru tretira se kao izvannastavna aktivnost, stoga za to nema velikog interesa učenika (Rojko, P., 2012). Osim malog broja sati nastave za kvalitetniji pristup glazbi, pogotovo u razrednoj nastavi, zapreka je i nedostatna glazbena kompetencija učitelja (Rojko, P., 2009). Glazbeni su projekti pak u školi rijetki, a kada se i dogode

(Vidulin-Orbanić, S., 2008), oni su – zbog nepostojanja systemske podrške – uglavnom ovisni o entuzijazmu učitelja i razumijevanju ravnatelja. No u školskoj praksi postoje i drugačiji pristupi glazbi i glazbenoj inteligenciji pa su, primjerice, u Irskoj u drugoj školskoj fazi (7., 8. i 9. razred devetogodišnje osnovne škole) za nastavu glazbe predviđena najmanje tri sata tjedno u razredu, a od učenika se očekuje i da su aktivni u različitim glazbenim sastavima u školi i izvan nje (Government of Ireland, NCCA, 1989), što omogućava stjecanje dobrih glazbenih kompetencija. S druge strane, u ranije spomenutim američkim A+ školama glazba i ostale umjetnosti sastavni su dio cjelokupne nastave koju izvode učitelji licencirani za rad u umjetničkom kontekstu. Istovremeno, na obogaćivanju kuri-kuluma, ali i direktno u razredu angažirani su i različiti profesionalni umjetnici. Učenici postižu dobre rezultate i na standardiziranim (neumjetničkim) testovima, no najvažnije je istaknuti kako taj program ima potporu zajednice i vlasti (ArtsNC, 2014).

Gardnerov model višestrukih inteligencija, jedan od mogućih obrazovnih modela budućnosti, u školu ne donosi neki propisani „službeni Gardnerov pristup“ jer takav pristup nije moguć i ne postoji (Gardner, H., 1996). Uloga je modela prvenstveno u poticanju promišljanja potrebnih promjena obrazovnog scenarija pa „učenicima, nastavnicima, roditeljima, zajednicama i tvorcima obrazovne politike mogu odati ono što im odgovara, put koji im je draži“ (Gardner, H., 2005, 239), mogu napisati svoj obrazovni scenarij, ali i prihvatiti odgovornost za njegovu provedbu i rezultate. Razumijevanje obrazovnog potencijala glazbe, potreba razvoja kreativnih i prilagodljivih pojedinaca sposobnih odgovoriti izazovima budućnosti i želja za školom primjerenom dječjim potrebama i očekivanjima čestu i raznovrsnu upotrebu glazbe čine logičnim izborom u ostvarivanju tog novog obrazovnog scenarija.

Literatura

- Aristotel (1992). *Politika*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Armstrong, T. (2006). *Višestruke inteligencije u razredu*. Zagreb: Educa.
- Armstrong, T. (2008). *Najbolje škole*. Zagreb: Educa.
- ArtsNC (2014). Arts North Carolina. Preuzeto 20.04.2014. sa: <http://www.artsnc.org/arts-education/>.
- Bratko, D. (2008). *Udžbenik psihologije za gimnazije*. Zagreb: Profil.
- Campbell, D. (2005). *Mozart efekt*. Čakovec: Dvostruka duga.

- Dorđević, B. (2008). Muzička umetnost kao sredstvo estetskog vaspitanja u razrednoj nastavi. *Norma*, 13 (3), 133-148.
- Dorđević, B. (2011). Muzika i korelacija u razrednoj nastavi. *Norma*, 16 (1), 43-56.
- Eisner, E. (2004). *Artistry in teaching*. Cultural Commons. Preuzeto 11.5.2009. sa: <http://www.culturalcommons.org/eisner.htm>.
- Gardner, H. (1996). Probing More Deeply into The Theory of Multiple Intelligences. *NASSP Bulletin*, 582, 1-7.
- Gardner, H. (1997). Howard Gardner explains his multiple intelligence theory. *Edutopia.org*. Preuzeto 28.10.2012. sa: <http://www.youtube.com/watch?v=l2QtSbP4FRg>.
- Gardner, H. (2005). *Disciplinami um*. Zagreb: Educa.
- Gardner, H. (2010). *Razsežnosti uma, teorija o već inteligencijah*. Ljubljana: Tangram.
- Gardner, H., Kornhaber, M. L. i Wake, W. K. (1999). *Inteligencija: Različita gledišta*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Government of Ireland, NCCA (1989). *Junior Certificate Music Syllabus*. Preuzeto 2.6.2014. sa: http://www.curriculumonline.ie/getmedia/6fe28938-8bb3-403d-bb50-09fc3a99746a/JCSEC20_music_syllabus.pdf.
- Matešić, K. (1984). *Testirajte svoju inteligenciju*. Zagreb: Prosvjeta.
- Miller Bolaños, P. (1996). Multiple Intelligences as a Mental Model: The Key Renaissance Middle School. *NASSP Bulletin*, 582, 24-28.
- NCDCR (2014). *The A+ Schools Program of the North Carolina Arts Council*. North Carolina Department of Cultural Resources. Preuzeto 2.6.2014. sa: <http://www.aplus-schools.ncdcr.gov/>.
- Posavec, M. (2010). Višestruke inteligencije u nastavi. *Život i škola*, 24, 55-64.
- Radoš, K. (2010). *Psihologija muzike*. Beograd: Zavod za udžbenike.
- Robinson, K. i Aronica, L. (2011). *Element*. Zagreb: V.B.Z. d.o.o.
- Rojko, P. (2009). Obrazovanje učitelja glazbe u svjetlu današnjih i budućih promjena u glazbenom obrazovanju. *Tonovi*, 54, 39-48.
- Rojko, P. (2012). „Izvođenje glazbe i glazbeno pismo“ u programu nastave glazbe u osnovnoj školi – što je to zapravo? *Tonovi*, 60, 58-71.
- Sternberg, R. J. (2000). *Handbook of intelligence*. Cambridge: University Press. Preuzeto 20.5.2014. sa: <http://assets.cambridge.org/97805215/93717/sample/9780521593717wsn01.pdf>.
- Šulentić Begić, J. i Špoljarić, B. (2011). Glazbene aktivnosti u okviru neglazbenih predmeta u prva tri razreda osnovne škole. *Napredak*, 152 (3-4), 447-462.
- UCO (2013). *Oklahoma A+ schools*. University of Central Oklahoma. Preuzeto 5.6.2014. sa: <http://www.okaplus.org/>.
- Vidulin-Orbanić, S. (2008). Glazbenom umjetnošću prema cjeloživotnom učenju. *Metodički ogleđi*, 15 (1), 99-114.

ROLE OF MUSIC AND MUSICAL INTELLIGENCE IN SCHOOL IN THE CONTEXT OF THEORY OF MULTIPLE INTELLIGENCES

Abstract

Howard Gardner's Theory of multiple intelligences points to the importance of early determination of the intellectual profile of students, because the timely recognition of differences and finding the specific capabilities of each individual allows the development of one or more of his intelligences to a satisfactory level of competence. Gardner looks at the intelligence as a potential. Achieving good results in areas where one is at least to some extent talented increases motivation, develops self-confidence and creates conditions for the development of other intellectual potentials.

The article discusses the issues and understanding of the role of music in contemporary education, the need for reconsidering the teaching of music and music education of teachers, with the aim of encouraging a stronger connectivity between music and other contents in primary school, in the context of Gardner's multiple intelligences theory and practical experience.

If the findings of an early existence of musical ability and the early development of the existing music potential – musical intelligence are accepted, and with it the impact of music on children's development from the earliest stages, then the existing opportunities of approaching children through music should also be recognized.

Music is not taught only to be able to enjoy musical pieces. Everybody possesses some kind of musical intelligence, and all students can be included in various musical projects. Such projects contain inexhaustible possibilities for an easy and quality transfer of contents of other areas to children, the possibilities that, in contrast to the usual and standard, will attract children's attention and help them to discover and realise their potential. Seen in this light, music and musical intelligence have an important educational role in the school.

Keywords: music, music teaching, musical intelligence, multiple intelligences, school